مجلهٔ پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت
شمارهٔ پیاپی ۷۰، بهار و تابستان، سال۱۴۰۲
Journal of research on Issues of Education
مقاله علمی پژوهشی
http://isoedmag.ir
Research Article

عنوان: تأثیر مشارکت در حلقه کندو کاو داستان‌های کلرژوبرت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی

کیومرث قیصری گودرزی*[۱]، سعداله احمدی‌فر[۲]، حسن قراباغی[۳]

اطلاعات مربوط به مقاله

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی میزان تاثیرگذاری مشارکت در حلقه کندو کاو داستان‌های کلرژوبرت بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهرستان کرمانشاه است. پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی است که از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در ناحیه یک شهرستان کرمانشاه که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند که به صورت تصادفی دو کلاس از دو مدرسه مختلف انتخاب شدند. نمونه مورد بررسی دو گروه ۱۵ نفری بودند که یک گروه به عنوان آزمایش و گروه دیگر به عنوان گواه انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون بود و کتاب های داستان هم از نویسنده فرانسوی یعنی خانم کلر ژوبرت که به زبان فارسی نگاشته شده است انتخاب شد. از دو گروه آزمایش و گواه پیش آزمون به عمل آمد، سپس گروه آزمایش به مدت دو ماه و در طی ۸ جلسه تحت مداخله قصه‌گویی قرار گرفتند و در خاتمه از هر دو گروه پس آزمون گرفته شد نتایج حاصل به وسیله آزمون تحلیل کوواریانس مورد بررسی قرار گرفت و نشان داد که داستان‌های کلر ژوبرت بر افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان دبستان از جمله رشد مهارت‌هایی اجتماعی و مهارت‌های مربوط به دوری از رفتارهای غیر اجتماعی تاثیر دارد.

کلید واژگان
داستان، کلر ژوبرت، مهارت‌های اجتماعی، کودکان مقطع دبستان

[۱]. استادیار گروه علوم تربیتی ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی ، دانشگاه ملایر ، ملایر ، ایران gheysari86@gmail.com
[۲]. کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر ، ایران. ahmadifar6080@gmail.com
[۳]. استادیار دانشکده ادبیات و معارف قرآنی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران.h.qarabaghi@malayeru.ac.ir

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

مقدمه:

مهارت‌های اجتماعی یکی از مؤلفه‌های مهم مهارت‌های زندگی است. داشتن مهارت‌های اجتماعی باعث پیشرفت فرد می‌شود. مهارت‌های اجتماعی به‌صورت رفتارهای آموخته‌شده‌ی تعریف می‌شود که ازنظر اجتماعی پسندیده است و امکان ارتباط با دیگران را فراهم می‌کند. این مهارت‌ها کیفیت زندگی افراد را افزایش می‌دهد و به آنها در دستیابی به اهداف کمک می‌کند این رفتارها شامل موارد زیر است: رفتارهای بین فردی مثل مصالحه، کمک‌خواستن از دیگران، معرفی خود، احترام به دیگران، شناخت دیگران و دوستی با دیگران؛ رفتارهایی که متضمن رضایت دیگران است، مثل اجازه خواستن، شریک‌شدن، تشکر کردن، آگاهی هیجانی و تعامل هیجانی؛ رفتارهایی که کنترل فردی را فراهم می‌کنند، مثل مهارت حل‌مسئله، مواجهه با مشکلات، تصمیم‌گیری و مسئولیت‌داشتن؛ رفتارهایی که باعث افزایش مهارت‌های ارتباطی می‌شود، مثل گوش‌کردن، همدردی و احترام به علائق و نیازهای دیگران در حین ارتباط می‌باشد(رجبی، علی‌مرادی، ۱۳۹۶). الیتون[۱] وگرشام[۲](۲۰۰۵) مهارت‌های اجتماعی را شامل همدلی، کنترل هیجانات، تأخیر در جلب رضایت و حل تعارض می‌داند. در تعریفی دیگر، مهارت‌های اجتماعی شامل رفتار مناسب در تعامل با دیگران، واکنش‌های مناسب هنگام موفقیت و شکست و درس گرفتن از تجارب برای تقویت رفتارهای مطلوب و کاهش رفتارهای نامطلوب می‌دانند. با اندکی تأمل در طبقه‌بندی‌ها می‌توان اظهار داشت که اغلب صاحب‌نظران بر مؤلفه‌هایی چون همدلی، همیاری، توانایی دیداری و شنیداری، مسئولیت–پذیری، ابراز وجود، حل مسأله وغیره توافق دارند(مورت وهاپکینس و وارن، ۲۰۰۴؛ به نقل از سرشورخراسانی، ۱۳۸۸). مهارت‌های اجتماعی به رفتارهای آموخته شده و مقبول جامعه اطلاق داده می‌شود، رفتارهایی که شخص می‌تواند با دیگران به نحوی ارتباط متقابل برقرار کند که به بروز پاسخ‌های مثبت و پرهیز از پاسخ‌های منفی می‌انجامد(کارتلج و میلبرن، ۱۳۸۵). رفتارهای اجتماعی بر تمامی جنبه‌های زندگی کودکان و نوجوانان سایه می‌افکند و بر سازگاری و شادکامی بعدی آن‌ها تاثیر می‌گذارد. توانایی افراد از نظر کنار آمدن با دیگران وانجام رفتارهای اجتماعی مطلوب، میزان محبوبیت او را در میان همسالان و نزد معلمان، والدین و دیگر بزرگسالان مشخص می‌کند. میزان توانایی افراد در مهارت‌های اجتماعی به‌طور مستقیم به رشد اجتماعی فرد و کمیت و کیفیت رفتارهای اجتماعی مطلوبی که از خود نشان می‌دهد، مربوط می‌شود(داویوا، کاسو، لیلیانا و پانگوتا[۳]، ۲۰۲۱؛ به نقل از غفاری‌مجلج و سلیمان پور، ۱۴۰۰).

یکی از مسایلی که از اهمیت زیادی برخوردار است، یادگیری مهارت‌های اجتماعی در کودکان است.مهارت‌های اجتماعی به اجتماعی شدن و ارائه رفتار مناسب، یک سیستم دو جانبه ارتباطی، میان فرد درجامعه است به همین جهت هم تاثیرات فرهنگی و هم الگوهای رشدی فرد بطور هم زمان مد نظر قرار داده می شود و به همین دلیل آموزش مهارت‌های اجتماعی را نمی‌توان از زمینه‌هایی که رفتار درآن واقع می‌شود(مدرسه)جدا کرد(لاروس و کالنت[۴]، ۲۰۱۹؛ به نقل از چراغیان یوسف‌آباد، ۱۳۹۹). مهارت‌های اجتماعی دسته‌ای از قابلیت‌ها را نشان می‌دهند که تمامی افراد را برای مقابله و سازش با نیازهای روزمره محیط اجتماعی قادر می‌سازند. افرادی که در تحول قابلیت‌های اجتماعی مناسب شکست می‌خورند، در معرض مواجه شدن با پیامدهای منفی شامل طرد شدن توسط همسالان، ظهور اختلالات‌های روان‌شناختی، اخراج از مدرسه، گوشه‌گیری، جرم و جنایت و عملکرد تحصیلی پایین هستند(والکر، رامسی و گرشام[۵]، ۲۰۰۴؛ به نقل‌از فیروزآبادی و آقایی، ۱۳۸۹). اساساً عدم برخورداری از مهارت‌های اجتماعی، خواسته و ناخواسته، به خدشه دار نمودن زندگی فرد در بزرگسالی می‌انجامد و وی را از بسیاری از موقعیت‌های زندگی دور می‌سازد. با توجه به این‌که این متغیر یاد شده، از طریق آگاهی و آموزش دادن قابل پیشگیری هست و به نظر می‌رسد آموزش داستان‌گویی فلسفی بتواند به افراد کمک کند تا تصمیم درستی در موقعیت‌های مختلف زندگی بگیرند و از بلاتکلیفی دور شوند.

یکی‌از شیوه‌هایی که در آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان بسیار موثر بوده است استفاده از داستان می‌باشد. با استفاده از داستان می‌توان مهارت‌های ارزشمندی را در زمینه رفتارهای اجتماعی به کودکان آموزش داد. داستان منبع غنی و شیوه و ابزاری خلاق،

---

۱ -Ellitt

۲ - Gresham

۳ . De Vivo, J., Cosso, A,. Liliana, R,. & Ponguta, A

۴ . Larose, M., & Ouellet, S

۵. Walker, H . M., Ramsey, E., & Gresham.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

آسان و لذت‌بخش برای آموزش است.(دی‌جرج، ۱۹۹۸؛ به نقل‌از غفاری مجلج و همکاران، ۱۴۰۰) سنت قصه‌گویی به اندازه عمر انسان قدمت دارد. افلاطون در اهمیت موضوع فوق می‌گوید: «پرورشی که روح اطفال به وسیله قصه‌ها کسب می‌کنند به مراتب بیشتر از تربیتی است که جسم آن‌ها از طریق ورزش پیدا می‌کند (اربابان اصفهانی و قافله‌کش، ۱۳۸۵). در ارتباط با تأثیرات قصه‌گویی پیترسون[۱] و بول[۲] و پروپست[۳] و دیتنگر[۴](۲۰۰۵) معتقدند که قصه و قصه درمانی می‌تواند به بازسازی ارتباط با دیگران، معنا دادن به تجربیات، تفکر درباره خوبی‌ها و بدی‌ها، بیان نظریات و ایده‌ها منجر می‌شود. قصه کودکان را به دور قصه‌گو جمع کرده و به این ترتیب روابط میان آن‌ها را تقویت کرده، اطلاعات آن‌ها را می‌افزاید. لذت و شادی که از شنیدن قصه‌های گوناگون به کودکان دست می‌دهد باعث ارتقاء عقلی و ذهنی آنان می‌گردد. به طور کلی قصه و داستان به شرطی که درست و دقیق انتخاب شود، بیش از سایر روش‌های تربیتی بر رفتار کودک تأثیر می‌گذارد(داداش‌زاده، پیرخائفی، ۱۳۹۴). داستان، یک معلم جذاب و دوست‌داشتنی است که کودک را با انواع فرهنگ‌ها و معرفت‌ها آشنا می‌کند و تجارب زنده‌ای را در اختیار وی قرار می‌دهد. داستان کودک را به بیداری و دقت، تحمل و تامل و کنترل فکر،که همگی برای تحصیل رسمی ضروری است بر می‌انگیزد و به تربیت نیروی تخیل و حافظه در کودکان کمک می‌کند که به وسیله آن می‌توان اکثر حقایق و فضایل اخلاقی را به کودکان آموخت. البته تاثیرات قصه حالتی موقت نداشته و گاه چنان عمیق است که می‌تواند در آینده نیز نقش خود را در شخصیت انسان آشکار سازد. و از جمله عوامل موثر در نقش تربیتی و درمانی قصه می‌توان به مکانیزم‌های تلقین‌پذیر و همانند سازی اشاره داشت. کودک با شخصیت‌های مورد علاقه خود همانند می‌شود و از رفتارها و ویژگی‌های شخصیتی آنان نقش می‌پذیرد(رادبخش، محمدی فر و کیان ارثی، ۱۳۹۲).

براساس نظریه بندورا[۵]، کودک می‌تواند از طریق تجربه جانشینی با قهرمان داستان همانندسازی نموده پیامدهای رفتار را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و سپس آن را خود الگو برداری نموده و به کار ببرد(بندورا، ۱۹۹۹؛ به نقل از فیروزآبادی و آقایی، ۱۳۸۹).

با توجه به اهمیت موضوع به برخی از پژوهش هایی که در این زمینه انجام شده است اشاره می کنیم؛ مهرآیین و همکاران(۱۳۹۹) تحت‌عنوان اثربخشی داستان‌های کودکانه بومی‌سازی شده بر مهارت‌های اجتماعی- ارتباطی کودکان دچار اختلال طیف اُتیسم با عملکرد بالا نشان داد، اثربخشی بسته آموزشی مبتنی بر داستان‌های اجتماعی بومی‌شده بر متغیر مهارت‌های اجتماعی- ارتباطی در دوره پیگیری دوماهه ماندگار بوده است. بهمنش و صفرزاده(۱۳۹۹) در مطالعه‌شان تحت عنوان اثربخشی قصه‌خوانی داستان‌های اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خوداثربخشی دانش آموزان دختر اذعان نمودند که قصه‌خوانی داستان‌های اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خود- اثربخشی در دانش‌آموزان دختر مقطع سوم دبستان اثربخش است. درستی و زارعی(۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان « تاثیر قصه‌گویی قصص قرآنی بر سازش‌یافتگی کودکان پیش‌دبستانی » با هدف تعیین تاثیر قصه‌های قرآنی بر سازش‌یافتگی کودکان پیش‌دبستانی صورت گرفت بررسی نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که بین میانگین نمرات کودکان گروه آزمایش و گواه در سازش یافتگی اجتماعی، تفاوت معناداری به نفع گروه آزمایش وجود داشت. مسبوق، فتحی و علیزاده(۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «تاثیر داستان‌های قرآنی بر سلامت روان(مطالعه موردی داستان‌های سوره کهف) » به بررسی اثر قصه‌گویی قرآنی بر سلامت روان افراد پرداختند نتایج پژوهش نشان داد سلامت روان و تغییر رفتار و نگرش با مولفه‌های متغیرهای پژوهش در ارتباط می‌باشد. تجلی‌نیا و کریمی(۱۳۹۳) به بررسی تأثیر اجرای برنامه فلسفه برای کودکان در کاهش و مهار خشم دانش‌آموزان پسر پایه اول مقطع متوسطه شهر تهران پرداختند یافته‌های این پژوهش، در مجموع، اعتبار و اعتمادپذیری برنامه فلسفه برای کودکان را در کاهش و مهار خشم نوجوانان و چهار مؤلفه‌ی اصلی‌اش، یعنی احساس نیاز به بیان کلامی خشم، احساس نیاز به بیان فیزیکی خشم، خلق وخوی خشمگین، برون‌ریزی و درون‌ریزی خشم تأیید کرد. نتایج پژوهش ارباشی و تیموری(۱۳۹۱) تحت عنوان تاثیر قصه گویی همراه با ایفای نقش بر یادگیری

---

[۱] - piterson
[۲] -boul
[۳] -propost
[۴] -ditenger
[۵]. Bandura

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

مهارت‌های اجتماعی کودکان ناتوان‌ذهنی آموزش‌پذیر نشان داد که آموزش مهارت- های اجتماعی ازطریق قصه گویی همراه با ایفای نقش باعث بهبود رشد اجتماعی و اجتماعی شدن در آزمودنی ها بود.

بررسی و تحلیل نتایج پژوهش های مذکور بر تاثیر مثبت داستان در فرایند اجتماعی شدن کودکان تاکید دارد از این رو نگارش داستانهایی با رویکرد آموزش مهارت های اجتماعی دارای اهمیت می باشد.کودکان برای آن‌که بتوانند خودشان را با اجتماعی که در آن زندگی می‌کنند، سازگارتر کنند، باید مهارت‌های اجتماعی گوناگون را بیاموزند هدف کلی این پژوهش تعیین میزان تأثیر آموزش داستان‌های کلرژوبرت که با هدف آموزش مهارت های اجتماعی متناسب با فرهنگ ایرانی – اسلامی نگاشته شده است در رشد مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر کرمانشاه می باشد.

فرضیات این پژوهش عبارتند از:

فرضیه اول: آموزش داستان‌های کلرژوبرت باعث ارتقاء مؤلفه رفتار اجتماعی مناسب دانش آموزان می گردد.

فرضیه دوم: آموزش داستان‌های کلرژوبرت سبب بهبود مولفه رفتارهای غیراجتماعی در دانش‌آموزان می گردد.

تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش

الف) مهارت اجتماعی[۱]

"مهارت‌های اجتماعی" مجموعه ای از توانایی‌هایی است که زمینه سازگاری و رفتار مفید و مناسب را فراهم می آورد. این توانایی ها افراد را قادر می سازد مسئولیت ها و نقش های مختلف اجتماعی را قبول کند و بدون لطمه زدن به خود و دیگران یا با خواسته‌ها، انتظارات و مشکلات روزانه به ویژه روابط بین فردی به شکل مؤثرتری مواجهه گردد و برنامه آموزش آن برنامه ای است که مهارت‌های لازم را در زمینه یادگیری مهارت‌های زندگی و تعامل با محیط های گوناگون اجتماعی می پردازند. بنابراین در این نوع آموزش جهت ارتقاء بهداشت روان و پیشگیری از آسیب های اجتماعی به گروه فراگیران آموزش می‌دهد. در این پژوهش منظور از مهارت‌های اجتماعی نمره اخذ شده فرد در سوالات مربوط به سنجش این مهارت یعنی سوالات ۱ الی ۱۸ از آزمون ۵۶ گویه‌ای مهارت اجتماعی ماتسون(۱۹۸۳) می‌باشد.

ب) رفتارهای غیراجتماعی[۲]

این مشکلات رفتاری معمولا در دوران کودکی و در دوران نوجوانی ظاهر می شود.رفتار غیر اجتماعی عبارتنداز: تجاوز، خصومت نسبت به دیگران، فریب دادن افراد و بی‌احترامی به اطرافیان. اشکال متعددی از رفتارهای غیراجتماعی می‌تواند منجر به اختلال در رفتار یا تشخیص اختلال افسردگی شود. کودکان با رفتارهای غیر اجتماعی نیز ممکن است از مدرسه اخراج شوند و مشکلات مربوط به حفظ شغل و روابط سالم در آینده را به همراه داشته باشند. رفتار غیراجتماعی همچنین می‌تواند منجر به اختلال شخصیت جنسی در بزرگسالی شود. بزرگسالان مبتلا به اختلال شخصیتی غیر اجتماعی اغلب علائم اختلال رفتاری و رفتارهای غیراجتماعی را قبل از ۱۵ سالگی از خود نشان می‌دهند (واحدی، قلتاش و چرخ آبی، ۱۳۹۸). در این پژوهش منظور از مولفه رفتارهای غیراجتماعی نمره اخذ شده فرد در سوالات مربوط به سنجش این مهارت یعنی سوالات ۱۹ الی ۲۹ از آزمون ۵۶ گویه‌ای مهارت اجتماعی ماتسون می‌باشد.

ج) فلسفه برای کودکان[۳]

«فلسفه برای کودکان» نوعی فلسفه کاربردی است که کودکان را وادار به انجام فعالیت فلسفی می‌کند. در واقع برنامه‌ی آموزشی جدیدی است که هدفش پرورش قدرت تفکر و استدلال(به ویژه تفکر منطقی) در کودکان است(طبق تعریف یونیسف، کودکان از بدو تولد تا سن سال ۱۸ مورد نظر هستند) و برای رسیدن به این هدف از مفاهیم فلسفی به منزله‌ی موضوعات سودمند استفاده می‌کنند و پروراندن قدرت استدلال، خلاقیت، قضاوت و ساختن مفاهیم و تفکر دقیق و منطقی را مد نظر دارند و بر آن‌اند تا مهارت

۱. social skill

۲. Non -social behaviors

۳. Philosophy for children

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

پرسیدن و به عبارتی فلسفه ورزی را آموزش دهند(حسینی، ۱۳۸۹). در پژوهش حاضر، فلسفه برای کودکان تشکیل حلقه کند و کاو پیرامون کتاب‌های کلر ژوبرت می‌باشد که در کلاس درس خوانده شده و مورد بحث قرار گرفته است که شامل کتاب‌های «به همین سادگی»، «آرزوی زنبورک»، «پس چی شد»، «کبودو»، «اژدودو»، «راز زازی» و «با...با...باشه» بوده است.

لیپمن معتقد است داستان فرض مناسب برای تقویت تفکر فلسفی است که شامل دیدگاه‌های فلسفی گوناگون و جنبه‌های تفکر فلسفی مانند داوری، استدلال، احترام، قدردانی و شفقت می باشد(لیپمن،۱۹۸۰؛ به نقل از کلانتری، ۱۳۸۸). حلقه کندوکاو یا مفهوم اجتماع پژوهشی عنصر کلیدی برنامه فلسفه برای کودکان تلقی می‌شود، اجتماع پژوهشی چهارچوبی را فراهم می کند که در آن محتوا و روش‌های آموخته شده، در زندگی روزمره افراد نفوذ می‌کند. (قاعدی، ۱۳۹۵). این پژوهش هم از روش حلقه کندوکاو بهره گرفته است بدین منظور بعد از ارائه هر داستان دانش آموزان در گروه های خود به نقطه نظر و ارائه دیدگاه های خود پرداختند.

د) متغییر مستقل گروه های شاهد و تیمار

در این پژوهش متغییر مستقل، آموزش داستان های منتخب از کتاب سحر خانم کلر ژوبرت می باشد که متناسب با گروه های سنی (ب،ج) می باشد.

ه) متغییر مزاحم پژوهش

در این تحقیق منظور از متغییر مزاحم یا کووریت آموخته های قبلی دانش آموزان یا مهارت های اجتماعی است که قبلا کسب کرده اند.

روش پژوهش

با توجه به هدف‌های تحقیق، ماهیت فرضیه‌ها و همچنین اطلاعات مورد استفاده، روش تحقیق از نوع تحقیقات نیمه آزمایشی و بر مبنای اهداف پژوهش از نوع کاربردی می‌باشد. طرح مورد استفاده در این پژوهش با در نظر داشتن دو گروه آزمایش و کنترل، طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل بود.

جدول طرح پیش آزمون، پس آزمون با جایگزینی تصادفی

تقسیم تصادفی	گروه	پیش‌آزمون	عمل آزمایش	پس‌آزمون
+	آزمایش	+	+	+
+	کنترل	+	−	+

جامعه و نمونه و روش نمونه گیری

در این تحقیق جامعه پژوهشی کلیه دانش آموزان دختر و پسر مقطع دبستان در سنین ۶ تا ۱۲ سال می‌باشد که درسال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در دبستان‌های ناحیه یک شهر کرمانشاه مشغول به تحصیل بوده‌اند که بر اساس آمار اداره استان کرمانشاه ناحیه‌ی یک تعداد آن‌ها بالغ بر (۱۳۷۹۲) پسر و (۱۲۳۹۸) دختر و تعداد کلاس‌ها ۹۹۴کلاس بود. دو مدرسه روستایی قیسوند و شاهینی به طور تصادفی از بین جامعه‌ی آماری مورد نظر انتخاب شد که نمونه‌ها عبارتند از ۳۰ دانش‌آموز دختر و پسر در مقاطع اول تا ششم دبستان و شامل ۹ دانش‌آموز دختر و ۲۱ دانش‌آموز پسر هستند که در این دو گروه جنسی، دانش‌آموزان به طور تصادفی به دوگروه آزمایش و گواه تقسیم شدند. از بین تمامی مدارس به صورت تصادفی ساده دو مدرسه مختلط انتخاب شد که مدرسه قیسوند به یک گروه ۱۵ نفره آزمایش و مدرسه شاهینی به یک‌گروه ۱۵ نفره کنترل اختصاص یافت.

ابزارهای اندازه‌گیری پژوهش و روایی و پایایی آن‌ها

در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات در خصوص متغیرهای تحقیق از پرسشنامه ماتسون استفاده شد. پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسون برای سنجش مهارت‌های اجتماعی کودکان، از مقیاس سنجش مهارت‌های اجتماعی ماتسون (فرم کودکان) که توسط ماتسون و همکاران در سال ۱۹۸۳ برای سنجش مهارت‌های اجتماعی افراد ۴ تا ۱۸ ساله تدوین گردیده است، استفاده می‌شود. فرم اولیه این مقیاس، دارای ۶۲ عبارت بود که توسط یوسفی و خیر (۱۳۸۱) تحلیل عاملی شده و به ۵۶ عبارت کاهش یافت که مهارت‌های

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

اجتماعی افراد را توصیف می‌کنند. برای پاسخ‌گویی به آن، آزمودنی باید هر عبارت را بخواند و سپس، پاسخ خود را براساس یک شاخص ۵ درجه‌ای از نوع مقیاس لیکرت مشخص نماید . برای این مقیاس، ۵ مقیاس فرعی در قالب پنج عامل جداگانه به شرح زیر تعریف شده است :

عامل اول: شامل رفتارهای نوع دوستانه است که رفتارهای اجتماعی از قبیل داشتن ارتباط دیداری با دیگران، مؤدب بودن، به کار بردن نام دیگران و اشتیاق به تعامل با دیگران به طریق مفید و مؤثر را در بر می‌گیرد .

عامل دوم: رفتارهای اجتماعی نامناسب است که رفتارهایی مانند دروغ گفتن، کتک کاری، خرده گرفتن بر دیگران، ایجاد صداهای ناهنجار و ناراحت کننده، و زیر قول خود زدن را شامل می‌شود .

عامل سوم: تکانشی عمل کردن و پرخاشگر و سرکش بودن است که شامل رفتارهایی از قبیل به آسانی عصبانی شدن، یا یک دندگی و لجبازی می‌شود .

عامل چهارم: اطمینان زیاد به خود داشتن است و در بردارنده رفتارهایی در مورد به خود نازیدن و به دیگران پز دادن، تظاهر به دانستن همه چیز و خود را برتر از دیگران دیدن است .

عامل پنجم: رابطه به همسالان است که در بردارنده تنهایی و حسادت می‌باشد (یوسفی و خیر، ۱۳۸۱) .

علاوه بر نمراتی که پاسخگو در هر کدام از عوامل یاد شده بدست می‌آورد ، جمع نمرات همه سوالات موجود در مقیاس نیز یک نمره کلی که بیانگر مهارت اجتماعی آزمودنی است بدست می‌دهد(ماتسون وهمکاران ،۱۹۸۳) لازم به تذکر است که در جمع نمرات به منفی یا مثبت بودن عبارات باید توجه شود.

پایایی این آزمون با استفاده از ضرایب آلفای کرونباخ و تنصیف(دو نیمه کردن)، برای دختران به ترتیب ۰/۸۵و ۰/۸۶و برای پسران ۰/۸۷و ۰/۸۵ بوده است(یوسفی و همکاران، ۵:۱۳۸۱). این مقیاس، از روایی قابل قبولی برخوردار است(ماتسون و اولندایک، ۱۹۸۸؛ به نقل از یوسفی و همکاران، ۱۳۸۱).

روش اجرای پژوهش

با انتخاب دو گروه آزمایش و کنترل آزمودنی‌ها در دو مرحله با متغیرهای رفتاری مختلف مورد اندازه گیری قرارگرفتند که یک بار قبل از شروع آموزش قصه‌های فلسفی کلرژوبرت و بار دوم بعد از اتمام آموزش‌ها بود. از بین دو گروه گواه و آزمایش فقط گروه آزمایش تحت تاثیر متغیر مستقل قرارگرفتند، در حالی که گروه گواه هیچگونه آموزشی دریافت نکردند. جلسات کارگاه از سال آبان ۱۴۰۰ آغاز شد و دوره‌ی آموزشی فلسفه برای کودکان در ۸ جلسه برگزار شد که هر هفته یک جلسه و هرجلسه به مدت ۱ ساعت بود. اعضای گروه آزمایش توسط مربی(محقق) که مهارت خوبی داشت، تحت تاثیر متغیر مستقل قصه‌ها قرار گرفتند. این مربی در یک کلاس قصه‌های صمیمانه کلرژوبرت را به صورت گروهی و به شیوه‌های گوناگون بازگو می‌کرد .در هر یک از جلسات ابتدا منتخبی از داستان‌ها برای دانش‌آموزان خوانده شد، سپس هریک از قصه ها متناسب با درک دانش‌آموزان به شیوه‌هایی گوناگون مانند پخش فیلم مربوط به قصه، اجرای نمایش، تصویرسازی قصه، بیان ناتمام قصه، قصه‌گویی توسط خود دانش آموزان و.... ارائه گردید. قصه‌های بیان شده شامل قصه‌های مطرح در کتاب های داستان مربوط به کودکان یعنی گروه سنی ب وج کلرژوبرت می‌باشد. این داستان‌ها دارای مضمون فلسفی، اخلاقی و اجتماعی هستند هریک از داستان‌ها با توجه به شیوه‌ی ارائه‌ی آن تا ماجرای اصلی ادامه داده می‌شد، سپس از دانش‌آموزان خواسته می‌شد با توجه به مفهوم اصلی داستانه‌ای مورد بحث، موقعیت مشابهی را مجسم نموده و در مورد آن به مدت بیست دقیقه به صورت گروهی بحث و تبادل نظر نمایند سپس ادامه داستان تا انتها ارائه می‌گردد. پس از پایان یافتن قصه نیز در مورد آن و نتایج و شخصیت‌های آن بحث می‌شود وتکالیفی داده شده تا برای جلسه‌ی بعد آماده نمایند. در واقع، اهدافی که در این داستان‌ها در نظر گرفته شده است شامل اهداف آموزشی، شناختی، اخلاقی و اجتماعی است و کودکان در فرآیند پرسش و پاسخ های فلسفی، علاوه بر کسب مهارت‌های تفکر و استدلال به پذیرش مسئولیت، احترام به دیگران ، دوستی، خشم و دیگر ارزش‌های اخلاقی نیز هدایت می‌شوند. در مجموع از این کتاب‌ها هشت موضوع از داستان‌های جذاب و مرتبط با هدف این پژوهش انتخاب گردید تا در کلاس برای گروه آزمایش مورد بحث و گفتگو قرار گیرد. داده‌ها با استفاده از آمارهای توصیفی (میانگین وانحراف معیار) و آزمون‌های تحلیل کواریانس چندمتغیری به کمک نرم افزار spss-۲۲، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

جدول ۱: محتوای جلسات آموزش فلسفه برای کودکان

جلسه	اهداف	محتوا
۱	مهربان و خوش‌رو بودن	در این بخش به کودکان آموزش داده می‌شود که چگونه در هر شرایطی خوش رو بود
۲	مهارت نظم و انضباط داشتن	در این قسمت به آنها یاد می‌دهند که هر چیزی مکان بخصوص خود را دارد
۳	مهارت عزت نفس	در مورد میزان رضایت از خودشان و کسب آن به بحث و گفت و گو پرداختند
۴	مهارت دوست‌یابی	اینکه یاد بگیرند در هر مکانی چگونه دوست پیدا کرد
۵	هم‌دلی	دانش‌آموزان با چالش شرکت و درک احساس متقابل روبرو می‌شود
۶	دوری از پرخاشگری	یاد می‌گیرند پرخاشگری باعث تنهایی و دوری از اجتماع می‌شود
۷	احترام به همنوع و رعایت نوبت	یاد می‌گیرند با احترام به همدیگر در واقع به خودشان احترام گذاشتند
۸	اجتماعی بودن	به آنها آموختیم که یکی از راه‌های موفق شدن در جامعه یافتن دوست‌های خوب هست

جدول۲: لیست قصه‌ها و مهارت مربوط به آن

جلسه	عنوان داستان	مهارت
۱	خر و پف	مهربان و خوش رو بودن
۲	به همین سادگی	مهارت نظم و انظباط داشتن
۳	آرزوی زنبورک	مهارت عزت نفس
۴	پس چی شد؟	مهارت دوست یابی
۵	با...با... باشه	هم دلی
۶	کبودو	دوری از پرخاشگری
۷	اژدودو	احترام به همنوع و رعایت نوبت
۸	راز زازی	اجتماعی بودن

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با رضایت کامل اولیای دانش‌آموزان انجام گرفته است و در باره تعداد جلسات، ساعات، کتاب‌های مورد استفاده و روش کار با آن ها هماهنگی‌های لازم صورت پذیرفته است. علاوه بر آن شرط سنی و علاقمندی کودکان هم لحاظ گردیده است و کد اخلاق پژوهشی هم اخذ گردیده است.

تجزیه و تحلیل داده ها:

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲، تجزیه‌وتحلیل شدند و به صورت میانگین و انحراف معیار و فراوانی و درصد برای هر گروه گزارش گردید. برای مقایسه صفات پایه در دو گروه از آزمون تی- مستقل و آزمون کای دو استفاده شد. جهت مقایسه میانگین متغیرهای مورد نظر، بعد از انجام مداخله در گروه‌ها با تعدیل اندازه‌گیری‌های پایه، تحلیل کوواریانس(ANCOVA یا Analysis of

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

covariance)، به کار رفت. مقایسه متغیرهای مورد نظر، قبل و بعد از انجام مداخله در داخل هر گروه توسط آزمون تی زوجی صورت گرفت. سطح معنی‌داری در این مطالعه p کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد

یافته‌ها

همسانی درونی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد. ضریب آلفای کرونباخ کل سوالات پرسشنامه ۰/۸۶ بدست آمد. هم‌چنین میزان آلفای کرونباخ در زیر مقیاس‌ها در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۳: مقادیر آلفای کرونباخ برای نمره مولفه‌های پرسشنامه

حیطه	ضریب آلفای کرونباخ
مهارت‌های اجتماعی مناسب	۰/۷۷
رفتارهای غیر اجتماعی	۰/۷۹
پرخاشگری و رفتارهای تکانشی	۰/۸۵
برتری‌طلبی/ اطمینان زیاد به خود داشتن	۰/۸۴
ارتباط با همسالان	۰/۷۱

یافته‌های مربوط به ویژگی‌های فردی و دموگرافیک

طبق جدول نمونه‌های دو گروه در هیچ‌یک از ویژگی‌های فردی(توزیع جنس، میانگین سن، قد و وزن) اختلاف آماری معنی‌داری نداشتند($p>0.05$ در همه موارد)، بنابراین دو گروه در این متغیرها یکسان و همگن در نظر گرفته می‌شوند.

جدول ۴: مشخصات دموگرافیکی دانش آموزان موردمطالعه به تفکیک دو گروه آزمایش و گواه قبل از مداخله

متغیرها (میانگین و انحراف معیار)		گروه آزمایش	گروه گواه	P-Value#
سن (سال)		۹/۸۰ (۲/۰۷)	۹/۲۷ (۲/۰۵)	۰/۴۸۵
قد (سانتی‌متر)		۱۳۸/۲۰ (۱۰/۲۹)	۱۳۶/۴۰ (۱۰/۲۷)	۰/۶۳۵
وزن (کیلوگرم)		۳۶/۰۷ (۸/۲۴)	۳۵/۹۳ (۸/۷۷)	۰/۹۶۶
جنس*	دختر	۵ (٪۳۳/۳)	۴ (٪۲۶/۷)	۰/۷۲۶

یافته‌های مربوط به نرمال بودن توزیع داده‌ها

در بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های کمی با استفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف۱ و شاپیرو ویلک[۲]، نتیجه غیر معنی‌دار($p>0.05$) نشان دهنده نرمال بودن توزیع داده‌ها می‌باشد که نرمالیتی داده‌ها در پژوهش‌های با حجم نمونه کوچک بااستفاده از آزمون شاپیروویلک و در پژوهش‌های باحجم نمونه بزرگ بااستفاده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف بررسی می‌شود.

در این پژوهش، آزمون شاپیرو ویلک و کولموگروف اسمیرنوف نشان داد که داده‌های تحقیق از توزیع نرمال برخوردار بودند ($p>0.05$). بعد از بررسی و تایید نرمال بودن متغیرهای پژوهش، به منظور رعایت پیش فرض همگنی واریانس‌ها از آزمون لون[۳] استفاده شد که نتایج برابری واریانس‌ها را تایید کرد.

۱. Kolmogorov- Smirnov
۲. Shapiro-Wilk
۳. Levene's Test

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

جدول ۵: نتایج بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها

مولفه‌های پرسشنامه	مرحله	گروه آزمایش	گروه گواه
		سطح معنی داری	سطح معنی داری
مهارت‌های اجتماعی مناسب	پیش آزمون	۰/۹۹۹	۰/۵۲۳
	پس آزمون	۰/۷۰۷	۰/۹۲۲
رفتارهای غیر اجتماعی	پیش آزمون	۰/۲۱۸	۰/۱۱۹
	پس آزمون	۰/۵۲۰	۰/۳۲۴

میانگین و انحراف معیار نمره مولفه‌های مهارت‌های اجتماعی پرسشنامه ماتسون در گروه‌های آزمایش و گواه در جدول ذیل نشان داده شده است.

جدول ۶: میانگین و انحراف معیار نمره مولفه‌های مهارت‌های اجتماعی پرسشنامه ماتسون در گروه‌های آزمایش و گواه در قبل و بعد از مداخله (n=۳۰)

مولفه‌های پرسشنامه	مرحله	گروه آزمایش	گروه گواه
		میانگین (انحراف معیار)	میانگین (انحراف معیار)
مهارت‌های اجتماعی مناسب	پیش آزمون	۶۶/۴۷ (۶/۱۴)	۶۴/۸۰ (۷/۶۵)
	پس آزمون	۷۱/۲۰ (۵/۷۲)	۶۵/۱۳ (۶/۷۶)
رفتارهای غیر اجتماعی	پیش آزمون	۲۵/۲۰ (۴/۶۵)	۲۵/۶۷ (۶/۲۱)
	پس آزمون	۲۲/۹۳ (۳/۹۰)	۲۶/۱۳ (۴/۹۹)

آزمون فرضیه‌ها

فرضیه اول: اثر مداخله(آموزش داستان‌های کلرژوبرت) بر مؤلفه رفتار اجتماعی مناسب

میانگین و انحراف معیار مقادیر مؤلفه‌های پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی در جدول ۷ نشان داده شده است. نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که با تعدیل مقادیر اندازه‌گیری‌های پایه(پیش آزمون)، تغییرات نمره «مولفه رفتار اجتماعی مناسب» بعد از مداخله بین دو گروه مورد مطالعه، تفاوت آماری معنی‌داری دارد($p<۰/۰۵$). به عبارت دیگر، گروه اثر معناداری بر نمرات پس‌آزمون داشته است. بنابراین مداخله سبب بهبود مؤلفه رفتاراجتماعی مناسب در دانش آموزان گروه آزمایش شده است($p<۰/۰۰۱$).

جدول ۷: تحلیل کوواریانس تاثیر آموزش داستان‌های کلرژوبرت بر مولفه رفتار اجتماعی مناسب در دانش آموزان

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی داری	اندازه اثر مجذور اتا
پیش آزمون	۱۰۱۷/۱۴	۱	۱۰۱۷/۱۴	۳۳۹/۰۸	<۰/۰۰۱	۰/۹۲۶
گروه	۱۵۷/۵۸	۱	۱۵۷/۵۸	۵۲/۵۳	<۰/۰۰۱	۰/۶۶
خطا	۸۰/۹۹	۲۷	۳			
کل	۱۴۰۷۷۵/۰	۳۰				

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

در گروه گواه (شاهد)، پس از دوره مداخله، میانگین نمره مولفه رفتار اجتماعی مناسب به میزان ۰/۳۳ واحد افـزایش یافتـه بـود و در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتار اجتماعی مناسب به میزان ۴/۷۳ واحد افزایش یافته بود و بر اساس آزمـون تـی-زوجـی تنهـا در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتار اجتماعی مناسب، تفاوت معنی‌داری در پایـان مداخلـه نسـبت بـه ابتـدای مطالعـه، را نشـان داد (Pai red T Test , (p<۰/۰۵)).

جدول۸: مقایسه میانگین مولفه مولفه رفتار اجتماعی مناسب در داخل گروه‌های موردمطالعه بر اساس آزمون تی زوجی (اثرات درون گروهی)

مولفه ها	گروهها	اختلاف میانگین (فاصله اطمینان ۹۵ درصد)	P-** Val u e
رفتار اجتماعی مناسب	گروه گواه	۰/۳۳ (۰/۷۲- تا ۱/۳۹)	۰/۵۱۱
	گروه آزمایش	۴/۷۳ (۳/۶۵ تا ۵/۸۱)	۰/۰۰۱

*تفاوت معنی‌دار مابین متغیرهای بعد مداخله با آزمون تی-زوجی

فرضیه دوم: اثر مداخله(آموزش داستان‌های کلرژوبرت) بر مؤلفه رفتارهای غیر اجتماعی

نتایج تحلیل کوواریانس نشـان داد کـه بـا تعـدیل مقـادیر انـدازه‌گیری‌های پایـه(پیش آزمـون)، تغییـرات نمـره «مولفـه رفتارهـای غیراجتماعی» بعد از مداخله بین دو گروه مورد مطالعه، تفاوت آماری معنی‌داری وجود دارد($p<۰/۰۵$). به عبارت دیگر، گروه، اثر معناداری بر نمرات پس آزمون داشته است. بنابراین مداخله سـبب بهبـود مولفـه رفتارهـای غیراجتمـاعی در دانـش‌آمـوزان گـروه آزمـایش شـده است($p<۰/۰۰۱$).

جدول ۹: تحلیل کوواریانس تاثیر آموزش داستان‌های کلرژوبرت بر مولفه رفتارهای غیر اجتماعی در دانش آموزان

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری	اندازه اثر مجذور اتا
پیش آزمون	۵۰۶/۳۷	۱	۵۰۶/۳۷	۲۴۲/۸۹	<۰/۰۰۱	۰/۹۰
گروه	۶۰/۲۹	۱	۶۰/۲۹	۲۸/۹۲	<۰/۰۰۱	۰/۵۱۷
خطا	۵۶/۲۸	۲۷	۲/۰۸			
کل	۱۸۶۹۶/۰	۳۰				

در گروه گواه(شاهد)، پس از دوره مداخله، میانگین نمره مولفه رفتارهای غیر اجتماعی به میزان ۰/۴۶ واحد افـزایش یافتـه بـود و در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتارهای غیر اجتماعی به میزان ۲/۲۷- (نمره بعد از مداخله-نمره قبل از مداخله) واحد کاهش یافتـه بود و براساس آزمون تی- زوجی تنها در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتارهای غیر اجتماعی، تفاوت آماری معنی‌داری را در پایـان مداخله نسبت به ابتدای مطالعه، نشان داد((Pai red T Test , (p<۰/۰۵)).

جدول ۱۰: میانگین مولفه رفتارهای غیر اجتماعی در داخل گروه‌های موردمطالعه بر اساس آزمون تی زوجی(اثرات درون گروهی)

مولفه ها	گروهها	اختلاف میانگین (فاصله اطمینان ۹۵ درصد)	P-** Valu e
رفتارهای غیر اجتماعی	گروه گواه	۰/۴۶ (۰/۷۶- تا ۱/۷۰)	۰/۴۳۲
	گروه آزمایش	-۲/۲۷ (-۳/۰۶- تا -۱/۴۷)	۰/۰۰۱

*تفاوت معنی‌دار مابین متغیرهای بعد مداخله با آزمون تی-زوجی

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

بحث و نتیجه‌گیری

در دوره کودکی مشکلات کودکان را بهتر می‌توان تشخیص داد و از بروز مشکلات تحصیلی و عاطفی– اجتماعی آن‌ها در آینده پیش‌گیری کرد؛ لذا مداخله در زمان مناسب و اصلاح رفتارهای ناسازگار آن‌ها در این دوره‌ی حساس، علاوه بر ضمانت سلامت روانی فردی، موجب افزایش مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی آن‌ها در مراحل بالاتر می‌شود. در این پژوهش،آزمون شاپیرو ویلک و کولموگروف اسمیرنوف نشان داد که داده‌های تحقیق از توزیع نرمال برخوردار بودند (p>۰/۰۵) بعد از بررسی و تایید نرمال بودن متغیرهای پژوهش، به منظور رعایت پیش فرض همگنی واریانس‌ها از آزمون لون استفاده شد که نتایج برابری واریانس‌ها را تایید کرد. همچنین نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که با تعدیل مقادیر اندازه‌گیری‌های پایه (پیش آزمون)، تغییرات نمره «مولفه رفتاراجتماعی مناسب» بعد از مداخله بین دو گروه مورد مطالعه، تفاوت آماری معنی‌داری دارد (p<۰/۰۵). به عبارت دیگر، گروه اثر معناداری بر نمرات پس‌آزمون داشته است. بنابراین مداخله سبب بهبود مولفه رفتاراجتماعی مناسب در دانش‌آموزان گروه آزمایش شده است(p<۰/۰۰۱). بر طبق این جدول داستان‌های کلر ژوبرت بر رفتارهای اجتماعی دانش آموزان موثر بوده است. سطح معناداری بیانگر این است که بین کودکان گروه آزمایش که در جلسات شرکت کردند و گروه کنترل که هیچ آموزشی دریافت نکرده‌اند تفاوت معناداری وجود دارد(p<۰/۰۰۱).

نتایج تحلیل کوواریانس تاثیر آموزش داستان‌های کلرژوبرت بر مولفه رفتار اجتماعی مناسب در دانش‌آموزان، نشان داد درگروه گواه(شاهد)، پس‌از دوره مداخله، میانگین نمره مولفه رفتار اجتماعی مناسب به میزان ۰/۳۳ واحد افزایش یافته بود و در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتار اجتماعی مناسب به میزان ۴/۷۳ واحد افزایش یافته بود و بر اساس آزمون تی–زوجی تنها در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتار اجتماعی مناسب، تفاوت معنی‌داری در پایان مداخله نسبت به ابتدای مطالعه، را نشان داد(p<۰/۰۵).

بررسی تاثیر آموزش داستان‌های کلرژوبرت بر مولفه رفتارهای غیراجتماعی در دانش‌آموزان نشان داد در گروه گواه (شاهد)، پس از دوره مداخله، میانگین نمره مولفه رفتارهای غیر اجتماعی به میزان ۰/۴۶ واحد افزایش یافته بود و در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتارهای غیر اجتماعی به میزان ۲/۲۷– (نمره بعد از مداخله–نمره قبل از مداخله) واحد کاهش یافته بود و براساس آزمون تی–زوجی تنها در گروه آزمایش، میانگین نمره مولفه رفتارهای غیر اجتماعی، تفاوت آماری معنی‌داری را در پایان مداخله نسبت به ابتدای مطالعه، نشان داد(p<۰/۰۵).

منابع :

ابارشی ،ربابه و تیموری، سعید.(۱۳۹۱). تاثیر قصه گویی همراه با ایفای نقش بر یادگیری مهارتهای اجتماعی کودکان ناتوان ذهنی آموزش پذیر، پژوهشنامه تربیتی سال هفتم تابستان ۱۳۹۱ شماره ۳۱.

اربابان اصفهانی، مرضیه و قافله کش، مینا. (۱۳۸۵). استفاده از قصه در فرآیند مشاوره‌ای به منظور دستیابی به اهداف تعلیم و تربیت. مقالات برگزیده قصه‌گویی، نهمین جشنواره قصه‌گویی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

بهمنش، مهتاب و صفرزاده، سحر.(۱۳۹۰) .اثربخشی قصه خوانی داستان های اساطیری همراه با ایفای نقش بر قضاوت اخلاقی و خوداثربخشی دانش آموزان دختر،زن و فرهنگ سال یازدهم بهار ۱۳۹۹ شماره ۴۳ : ۶۰-۴۹

تجلی نیا، امیر و کریمی، روح الله. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر اجرای برنامهٔ فلسفه برای کودکان در کاهش و مهار خشم دانش آموزان پسر پایهٔ اول مقطع متوسطهٔ شهر تهران، تفکر و کودک سال پنجم بهار و تابستان ۱۳۹۳ شماره ۱ (پیاپی ۹)

چراغیان یوسف آباد، حدیث؛ قاسمیان حسین آبادی، زهرا؛ رستمی، سعید؛ و کاوه، مریم. (۱۳۹۹). تاثیر قصه گویی و مهارت های زندگی بر سلامت جسمی و روحی کودکان شهرستان دلفان. هشتمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی.

حسینی، زهره.(۱۳۸۹) . «فلسفه و کودکان»، خردنامه صدرا، ویژه نامه دهمین سالگرد انتشار، ص۱۰۰-۹۳.

داداش‌زاده، سپیده و پیرخائفی ،علیرضا .(۱۳۹۴) . بررسی اثر بخشی استفاده از روش‌های قصه‌گویی بر افزایش هوش‌اجتماعی دانش‌آموزان دختر مقطع چهارم و پنجم ابتدایی در سال ۹۱-۹۰ ، فصلنامه آموزش و ارزشیابی، دوره ۸، شماره ۲۹ ،صفحه ۲۱-۲۹

درستی، رقیه، و زارعی، حیدرعلی. (۱۳۹۶). تاثیر قصه گویی قصص قرآنی بر سازش یافتگی کودکان پیش دبستانی. سلامت روان کودک (روان کودک)، ۴(۱)، ۵۶-۶۶

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]

رادبخش، ناهید؛ محمدی فر، محمد علی؛ و کیان ارثی، فرناز. (۱۳۹۲). اثربخشی بازی و قصه گویی بر افزایش خلاقیت کودکان. فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۲(۴): ۸۹-۸۳.

رجبی، سوران و علی مرادی ، خدیجه.(۱۳۹۶) . اثربخشی تئاتر درسی در افزایش مهارت‌های اجتماعی ویادگیری دروس پایه در دانش‌آموزان ابتدایی ، رویکردهای نوین آموزشی، دوره ۱۲، شماره ۲ – شماره پیاپی ۲۶، صفحه ۹۸-۱۱۳

سرشورخراسانی، ع. (۱۳۸۸). کودک و داستان‌ها؛ رشد آموزش پیش‌دبستانی، ۱(۱): ۸-۵.

سیدمهدی مسبوق، رسول فتحی مظفری، و گلاویژ علیزاده.(۱۳۹۵) . "تاثیر داستان های قرآن بر سلامت روان (مطالعه موردی داستان های سوره کهف)،" تحقیقات علوم قرآن و حدیث، دوره:۱۳ ، شماره:۲ (پیاپی ۳۰) :۱۸۵-۲۰۸

غفاری مجلج، محمد؛ و سلیمان پور، سمیرا. (۱۴۰۰). تاثیر قصه گویی بر تمرکز دیداری و شنیداری و مهارت های اجتماعی کودکان دبستان. نهمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی.

فیروزآبادی، محمود؛ و آقایی، آزاده. (۱۳۸۹). تأثیر قصه گویی بر مهارت های اجتماعی و رابطه کودک با والد کودکان پیش دبستانی دختر و پسر شهر تهران در سال ۸۸-۸۷، پایان نامه دانشگاه آزاد اسلامی، تهران مرکزی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

قاعدی، یحیی. (۱۳۹۵). مبانی نظری برای کودکان، تهران، مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت.

کارتلج، جی؛ و میلبرن، جی. اف (۱۳۸۵). آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان، ترجمه: محمد حسین نظری نژاد. تهران، انتشارات آستان قدس رضوی.

کلانتری، سارا. (۱۳۸۸). بررسی اثر بخشی اجرای برنامه آموزشی فلسفه به کودکان بر کاهش تفکرات غیر منطقی دانش آموزان دختر کلاس اول مقطع راهنمایی شهرستان بروجن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد،دانشگاه الزهرا.

کلرژوبرت .(۱۳۹۴). آرزوی زنبورک، تهران : انتشارات نشر فرهنگ اسلامی

کلرژوبرت .(۱۳۹۸). اژدودو و دو داستان دیگر، تهران : انتشارات نشر فرهنگ اسلامی

کلرژوبرت .(۱۳۹۸). هزار بوسه پرپری و دو داستان دیگر(قصه کبودو)، تهران : انتشارات نشر فرهنگ اسلامی

کلرژوبرت .(۱۳۹۹). با...با...باشه و دو داستان دیگر، تهران : انتشارات نشر فرهنگ اسلامی

کلرژوبرت .(۱۳۹۹). به همین سادگی، تهران : انتشارات نشر فرهنگ اسلامی

مهرآیین، فرشته، دانش، عصمت، خلعتبری، جواد، و فربدمفیدی طهرانی، حسن. (۱۳۹۹). اثربخشی داستان های کودکانه بومی سازی شده بر مهارت های اجتماعی–ارتباطی کودکان دچار اختلال طیف اتیسم با عملکرد بالا. مطالعات ناتوانی، ۱۰(۱).

واحدی، مهدی؛ قلتاش، عباس؛ و چرخ آبی، پریسا. (۱۳۹۸). تأثیر آموزش مفاهیم علوم به شیوه قصه گویی بر مهارت های اجتماعی و هوش کلامی نوآموزان دوزبانه دوره پیش دبستانی. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۰(۳۸): ۱۱۰-۸۱.

یوسفی، فریده وخیر، محمد .(۱۳۸۱). بررسی پایایی و روایی مقیاس سنجش مهارت‌های اجتماعی ماتسون و مقایسه عملکرد دختران و پسران دبیرستانی، علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز شماره ۳۶ :۱۴۷ – ۱۵۸

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-10-30]